

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: geheim, openbaar, vertrouwelijk: hoe en wanneer?

Openbaarheid van vergaderingen de basis van het raadswerk

De vergadering van de raad vindt in de openbaarheid plaats. Dat is te lezen in artikel 23 lid 1 Gemeentewet.

Logisch, die openbaarheid. De raad is immers langs democratische weg samengesteld, de kiezer moet kunnen waarnemen of hij al dan niet “waar voor zijn stem” krijgt.

Uitzondering: besloten raadsvergadering

Als uitzondering op de openbare raadsvergadering biedt artikel 23 lid 2 en 3 Gemeentewet de mogelijkheid van een besloten raadsvergadering. Dat is niets anders dan een raadsvergadering waarbij geen publiek aanwezig is. ook geen pers, ook geen commissieleden.

De ontwikkeling in een dossier kan hiervoor de aanleiding zijn.

Wat in de besloten raadsvergadering wordt besproken, kan bij wijze van spreken “staande de vergadering” naar buiten worden getwitterd.

Besloten commissievergadering

Op grond van artikel 82 lid 5 Gemeentewet gelden de regels voor een besloten raadsvergadering ook voor een besloten vergadering van een commissie als bedoeld in artikel 82 Gemeentewet. Wellicht ten overvloede: als een beeldvormende bijeenkomst (genaamd: forum, sessie, ronde tafel o.i.d.) niet de naam “commissie” draagt, is het voor de Gemeentewet wél een commissie (als bedoeld in artikel 82). Niet de naam is bepalend, maar de missie (voorbereiden van door de raad te nemen besluiten en/of overleggen met college en burgemeester).

Opleggen van geheimhouding

Is het echter de bedoeling dat stilzwijgen wordt aangehouden, en niet naar buiten wordt gebracht wat er is besproken in die besloten raadsvergadering, dan zal de raad op basis van artikel 25 lid 1 Gemeentewet moeten besluiten tot het opleggen van geheimhouding. En daarbij een belang als genoemd in artikel 10 Wob aan dat besluit moeten hangen. De commissie neemt dit besluit op basis van artikel 86 lid 1 Gemeentewet.

Het is dus niet (lees: nooit) de raad die bepaalt of een commissie in beslotenheid al dan niet onder het opleggen van geheimhouding vergadert. Het presidium of de agendacommissie kunnen dit ook niet bepalen.

De geheimhouding hoeft niet te worden bekrachtigd. Een raads- of commissiebesluit “opleggen geheimhouding” volstaat.

Als er geen aanleiding meer bestaat om de geheimhouding in stand te laten, kan de raad of de commissie op elk gewenst moment besluiten tot het opheffen van de geheimhouding.

Resultaat: de betreffende informatie is niet langer geheim en betrokkenen kunnen er vrijuit over spreken.

Is de informatie dan ook meteen openbaar?

Openbaar – niet openbaar

Het al dan niet openbaar zijn van een document is geregeld in de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Niet een raadsbesluit (opleggen c.q. opheffen van geheimhouding), maar de artikelen 3, 10 en 11 Wob gaan hierover. Met als basisgedachte: *alles is openbaar, tenzij...*

Dit betekent dat informatie waarop geheimhouding is gelegd in beginsel “gewoon” openbare informatie is tenzij de artikelen 10 of 11 Wob ruimte bieden om het als niet – openbaar aan te merken.

Er kan dus om worden gevraagd, met een beroep op artikel 3 lid 1 Wob.

Op zichzelf vreemd, maar een logisch gevolg van de structuur van de Wob, in relatie tot de Gemeentewet. Complicerend hierbij is, dat artikel 10 lid 2 Wob zogeheten “relatieve” gronden voor niet – openbaar bevatten.

Dat betekent dat per geval waarin om een document wordt gevraagd, het belang van openbaarheid moet worden afgewogen tegen het belang van niet – openbaarheid.

Vertrouwelijk dan maar?

Menig bestuurder heeft moeite met de (ingewikkelde) vormvoorschriften die gepaard gaan met het opleggen van geheimhouding. Niet geheel onbegrijpelijk, gezien vanuit het perspectief van die bestuurder.

Maar in dit verband moet worden bedacht dat het opleggen van geheimhouding feitelijk betekent dat betrokkenen een zekere zwijgplicht wordt opgelegd.

Bezie dit eens tegen de achtergrond van artikel 7 Grondwet: de vrijheid van meningsuiting.

De Gemeentewetgever heeft niet voor niets het opleggen van geheimhouding gekoppeld aan een of meer van de belangen die artikel 10 Wob noemt. Daar moet niet lichtvaardig mee worden omgegaan.

Bezien tegen die achtergrond moet gebruik van het woord “vertrouwelijk” worden vermeden. De Gemeentewet kent die term niet, en er is ook geen link met artikel 10 Wob.

De strafrechter verbindt er echter wel consequenties aan in die zin dat het schenden van “vertrouwelijkheid” als strafbaar feit wordt aangemerkt. Reden te meer om het gebruik van deze term te vermijden.

Tot slot

Het opleggen van geheimhouding over hetgeen mondeling aan informatie wordt gedeeld is uitsluitend mogelijk **in** een besloten vergadering van hetzij gemeenteraad hetzij raadscommissie als bedoeld in artikel 82 Gemeentewet.

Dus niet **erbuiten**.

Bekend is dat de portefeuillehouder “iets vertrouwelijk of geheim” wil delen tijdens de nazit van een vergadering. Ook vinden in gemeentehuizen raadsbijeenkomsten of besprekingen anderszins plaats. Niet zijnde een raads- of commissievergadering.

Deze samenkomsten hebben geen van allen het karakter van Gemeentewettelijk belegde raadsvergadering of commissievergadering.

Ze kunnen om die reden dan ook niet worden aangemerkt als setting waarin tot het opleggen van geheimhouding kan worden besloten.